

SAVA

Iznaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vsa druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljivo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiritopna petit-vrsta za enkrat 12 vin za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inerati po dogovoru. Inerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-srbska vojna.

Zavzetje Šabca in ozemlja do železnice Šabac-Lješnica.

Naša ofenziva skozi Mačvo napreduje zmagovito. Iz svojih utrjenih postojank prepoden sovražnik se je le malo upiral. Samo na severni lisiери od Šabca smo morali z naskokom zavzeti močno okopane pozicije. Tudi Šabac smo danes ponoči, osvojili z naskokom. Naše po Mačvi prodirajoče kolone so že prekoračile železniško progo Šabac-Lješnica. Konjenica, ki sledi sovražnikom, jih je tudi nekaj vjela.

Težka izguba je zadela naše balkanske čete. Sovražna krogla je težko ranila vojaškega pilota nadporočnika Sanchiza ter zadela tudi njegovega opazovalca. Vkljub strašnim bolečinam in z naporom svojih zadnjih sil je vrl pilot prikrmaril svoj aparat še do okrog 70 km oddaljenega vzletišča, kjer je gladko pristal. Nadporočnik Sanchiz je včeraj podlel svojih ranam. Tik pred smrtjo je še sprejel zaslužni križec, ki ga mu je brzjavno podelilo Njegovo Veličanstvo.

Naše prodiranje v Srbiji.

Z južnega bojišča poročajo uradno dne 4. novembra: V nadaljnjem prodiranju so zadele naše čete južno in južozahodno od Šabca zopet na sovražnika. Takoj započeti napad napreduje ugodno.

Tekom bojev na Romanji planini smo vjeli v celem 7 častnikov in 847 mož ter vplenili 5 topov, 3 municijske vozove, 2 strojni puški in mnogo municije in vojnega materijala. Črnogorcem smo odvzeli 1000 glav živine, ki so jo hoteli odgnati s seboj iz Bosne.

Umikanje armade generala Stepanoviča.

Še le sedaj se da popolnoma pregledati uspeh, ki smo ga priborili v Mačvi. Tamkaj se nahajajoča druga srbska armada generala Stepanoviča s 4 do 5 divizijami se je mogla rešiti iz opasne situacije le s prenatglim umikanjem. Pri tem je ostavila zaloge različne vrste in izgubila mnogo vjetnikov. Sovražnik se je umaknil v nepretrganem pohodu v gričevje južno od Šabca, ne da bi se upiral v že pripravljenih zadaj se nahajajočih pozicijah. Upiral se je trdovratno, toda brezuspešno le pri Šabcu, ki so ga naše hrabre čete zavzele v noči od 1. na 2. november v naskoku.

Avstrijsko-ruska vojna.

Naši uspehi pri Rozwadou, Starem Samboru in Turki.

Boji na ruskem Poljskem še trajajo. V spopadih na Sanu so imeli Rusi zlasti pri Rozwadou velike izgube. Tu smo vjeli 400 sovražnikov in vplenili 3 strojne puške. Južno od Starega Sambora je neka bojna četa vjela takisto 400 Rusov. Tamkaj in severnovzhodno od Turke je naše prodiranje še napredovalo.

Ruski poraz pri Kutju.

Blizu gališko-bukovinske meje severno od Kutja smo porazili rusko kolono vseh orožnih vrst. V srednji Galiciji vzdržujejo naše čete zavzete postojanke severnovzhodno od Turke, pri Starem Samboru, vzhodno od Przemysla in na dolenjem Sanu. Odbili smo več sovražnih napadov v prostoru pri Nisku. Tamkaj, kakor tudi pri Skole in Starem Samboru smo vjeli stotine Rusov. Operacije v ruskem Poljskem so tudi včeraj potekle brez boja.

Zmaga naše armade pri Turki in Starem Samboru.

Na ruskem Poljskem so se razvili novi boji. Napade na naše postojanke smo odbili, nekaj sovražnih oddelkov pa razpršili.

Večdnevna srdita bitka na prostoru severovzhodno od Turke in južno od Starega Sambora, je včeraj donesla popolno zmago našega orožja. Tu vpadlega sovražnika — dve pehotni diviziji in eno strelsko brigado, smo potisnili iz vseh njihovih pozicij.

Naša čete drže Črnovice. Zlasti na rezidenco grško-pravoslavne nadškofa naperjeni ruski artilerijski ogenj je ostal brez posebnega učinka.

Ustavitev operacij na Lyssigori.

Na ruskem Poljskem so prisilile naše čete močno sovražno armado k razvoju in nato prekinile boje na Lyssigori v svrhu, da nadaljujejo gibanja, ki so jim bila zaukazana po bojih pred Ivangorodom.

Položaj v Galiciji je neizpremenjen. Iz bojev zadnjih dni južno od Starega Sambora in severovzhodno od Turke so doslej privedli 2500 vjetih Rusov. V sredo jutraj so presenetili husarji pri Rybniku in Styjski dolini neko sovražno municijsko kolono ter vplenili mnogo vozov z artilerijsko municijo.

Nemško-francoska vojna.

Položaj na nemških bojiščih.

Nemški napadi uspešno napredujejo južno od Nieuporta in vzhodno od Ypresa. Vplenili so 8 strojni puški in vjeli 200 Angležev. V Argonskem lesu so nemške čete zavzele več utrjenih stražnic in mnogo opornih točk. Severno-zapadno od Verduna so Francozje izvršili brezuspešen napad.

PODLISTEK.

Zimska vojna proti Rusiji.

Od Napoleonovih časov sem vlada prepričanje, da je zima najboljši in najzmagovitejši zavzelec Rusije. Misli se, da bi morala vsaka velika armada, ki bi se upala pozimi prodirati po ruskih poljanah, poginuti od mraza in nedostatka živil. Kakor pred več kot 100 leti, tako bi tudi danes Rusija ustvarila pred prodirajočim sovražnikom nmetno puščavo in jo prepustila žalostni usodi Napoleonovih čet. Zaupanje v to obrambno taktiko, je v Rusiji tako veliko, da po splošnem prepričanju nobeden poraz, in tudi če bi ruska armada izgubila 2 milijona vojakov, ne more Rusije prisiliti k miru. Pravi se, da imajo Rusi izvežbanega moštva med 21.—40. leti najmanj 7 milijonov. Ako bi bili zbori, ki se sedaj vojskujejo, uničeni, bi mogla Rusija do pomladi zbrati nove milijonske armade ter jih poslati proti zapadu. Pet do šest mesecev ruske zime bi zadostovalo za reorganizacijo poraženih čet. In ko bi zopet ta druga armada bila poražena, umikala bi se počasi, če treba, za Volgo. Medtem bi zopet nastala zima in Rusija bi se mogla znova oboroževati.

Nemčija in Avstrija imata največji interes, končati vojno še pred pomladjo, kajti v tem slučaju se jima ni bati nikakih opasnih gospodarskih posledic. Prisiliti Rusijo v par kratkih mesecih k miru, je pa seveda naravnost gigantska naloga: treba bi bilo zavzeti ne le Petrograd in Moskvo, temveč tudi južno industrijsko ozemlje, rudnike in železarne ob Doncu in orožarne v Caricinu, kajti,

šele okupacija južnoruskega premogovnega in železarskega revirja prereže industrijsko življenjsko živčevje Rusije, obustavi njene lokomotive, tovarne.

Napoleon je izgubil svojo armado le deloma v bitkah, poginila mu je večinoma od glada, pa od mraza in končno od legarja.

Glavni problem za moderno armado, ki operira pozimi v Rusiji, je tudi danes, ali je pri teh velikanskih daljavah mogoče, voziti seboj zadostno množino živeža in ali je mogoče, preskrbeti armado z dovolj toplo obleko? Mora se računati z najneugodnejšim slučajem, da opustošijo Rusi vse ozemlje, iz katerega se umaknejo in da razderejo vse železnice tako korenito, da bi trajalo več mesecev, predno bi jih avstrijsko-nemške tehnične čete popravile.

Nemška in avstrijska armada udarita lahko po treh cestah v Rusijo. Prva, Napoleonova, vodi čez Kovno—Vilno—Smolensk na Moskvo, meri približno 920 kilometrov in gre skozi kraje, ki v mirnih časih komaj sami sebe prežive. Pokrajina je vseskozi peščena in ponekod močvirnata. Druga cesta vodi čez Petrograd na Moskvo in zdi se, da na to cesto v Rusiji precej mislijo, ker utrjujejo sedaj obrežje Baltiškega morja. Od Petrograda do Moskve je cesta sicer za 300 kilometrov krajša, kakor od Kovna do Moskve, toda mnogo slabjša, normalna zimska temperatura v teh krajih znaša — 9° do — 10° C. Po tej cesti bi armada ne mogla napraviti več kakor 20 do 25 kilometrov na dan. Tretja cesta je gospodarsko najvažnejša: s Podvolocyske čez Kijev in od tam po Dnjepru na Jekaterinoslav—Poltavo—Harkov k Doncu in na

Caricin. Tam bi se dalo Rusijo najobčutneje prijeti, kajti tam ima svoj premog, svoje železo in svojo žitnico, iz katere izvažata na leto čez 10 milijonov ton žita. Kratka ta cesta seveda ni. Od Podvolocyske do Kijeva je 330 km, od tam do Caricina 1000 km. Pozimi zapade v teh krajih vedno sneg.

Gre se sedaj za to, kako bi morala biti armada opremljena, da bi mogla pozimi prodirati v Rusijo in na katero največjo daljavo je mogoče dobivati brez železnice živež in municijo iz skladišč v domovini.

Prava zimska obleka je volnena. Kožuhovina ni potrebna, le ponoči za spati so najboljše spalne vreče iz kožuhovine. Skoro pa bi bilo boljše, da bi bili vojaki za taborenje na prostem preskrbljeni z ovčjimi kožuhovi. Ruska armada sicer nima kožuhov, pač pa posebne čepice iz kožuhovine. Ima tudi posebno zimsko obuvanje in vojaki so opremljeni z debelimi volnenimi switri. Tudi avstrijska armada ima zimsko obuvanje, čepice in switre. Nemška armada je v tem oziru manj preskrbljena. Računa se, da bi si mogle avstrijske čete preskrbeti ovčje kože rekvizijskim putem na Ogrskem in v Galiciji. Na vsak način bi ne bilo posebno težko, preskrbeti za obe armadi potrebno število kožuhov. Tudi vse ostale potrebne stvari bi se dale kmalu nabaviti, zlasti bi bilo potrebno, preskrbeti tudi zimsko obuvanje iz klobočevine, kakor ga imajo Rusi. Nemška in avstrijska armada se na zimsko vojno lahko ravnotako pripravita, kakor ruska vojska.

Glede preskrbe z živili ne preostaja drugega, kakor da vzame vsak vojak vsaj za 60 dni ži

Izkaz daril Dijaške kuhinje v Kranju v tekočem šolskem letu 1914./15. Krenner Bogomir Ljubljana 10 K, duh. svetnik Jernej Ramoveš, župnik v Poljanah 100 K, Boleslav Bloudek, stavb. svetnik v Kranju 27 K, Posojilnica na Slapu pri Vipavi 50.06 K, Mestna občina Škofja Loka 50— K, Kranjski meščani za več mesecev 483 K, najdenina neimenovanega 0.20 K, „Boštjanček“ za kože 5— K, Fr. Zupančič, geometer v Kranju 10— K, Franc Peterlin, sodni svetnik v Kranjski-

gori 20— K, „Piké, pik fant“ 3— K, J. R. Hočvar, lekarnar na Vrhniki 10— K, profesorski kolegij 16.12 K. Skupaj 784.38 K. Stroški za hrano znašajo od dne 1. oktobra t. l. do sedaj 681.46 K. — Odbor „Dijaške kuhinje“ se vsem p. n. požrtvovalnim darovalcem za te darove iskreno zahvaljuje, pričakujoč, da ga tudi v teh težkih časih še nadalje najizdatneje podpirajo.

Zapreti se ni pustil. Dne 29. septembra t. l. je Miha Štrukelj, delavec brez stalnega bivališča,

prosjačil po Kranju ter stresal nadležnost, kar je dalo povod, da ga je stražnik odvedel na stražnico, odkoder se je branil iti v občinski zapor. Ko je stražnik šel po občinskega tajnika in vrata zaklenil, je porabil Štrukelj priliko, da je začel razbijati po vratih in kričati, da bo stražnika ubil ali pa zaklal. Ko je ta stopil nazaj v stražnico, se je obdolženec zagnal vanj, ga prijel za prsi in mu odtrgal vrvico za piščalko. Šele s pomočjo drugega stražnika ga je bilo moč vkrotiti in odvesti v zapor. Obdolženec se zagovarja s popolno pijanostjo, česar pa priče ne potrjujejo. Za kazen je dobil 14 mesecev težke ječe.

Lovro Rebolj v Kranju

Glavni trg

20 52—41

Ravnokar mi je došla **velika zaloga storjene obleke za moške**, kakor tudi za **ženske pelerine**, monteljni i. t. d. Priporočam vljudno sl. občinstvu zalogo in svojo delavnico **na Glavnem trgu**. Postrežba točna in solidna.

Kokriško predmestje

v lastni hiši **zaloga šivalnih strojev in potrebščin**. Ravno tam **gostilna**, kjer točim najboljša vina in pivo ter postrežem vedno z **dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili**.

Imam tudi obrt za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

SINGER šivalni stroji so neprekosljivi v trajnosti in vsestranski uporabi.

SINGER šivalne stroje dobite samo v naših prodajalnah z „S“ izveskom.

SINGER Co., delniška družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. 119.

60 30—11

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holz hacker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža.

Zobozdravniška ordinacijska ura

odslej samo od 9. do 10. ure dopoldne

vsak delavni dan.

Dr. E. Globočnik ni poklican k vojakom in zdravi še nadalje.

Spominjajte se Rdečega križa

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju
(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča za **jesensko sezijo**

svojo bogato zalogo zimskega modnega blaga, sukna za ženske obleke, barhenda za bluže in obleke, zimskih ševijotov, kamgarnov in lodnov, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske srajce, jopice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

9—43

Najbolje in najceneje se kupi pri turški

RUDOLF RUS

v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

brez odbitka rentnega davka. **4 3 / 0 / 4 0** brez odbitka rentnega davka. Rezervni zaklad nad K 800.000.

10 52—37